

## Előfizetési díj.

|                                                    |         |
|----------------------------------------------------|---------|
| Videkekre postán vagy helyben házhoz hordva:       |         |
| Egy évre                                           | 12 frt. |
| Félévre                                            | 6 "     |
| Negyedévre                                         | 3 "     |
| Egy óra helyben                                    | 1 "     |
| Videkről egy hónapra előfizetést nem fogadtunk el. |         |

Egyes száraz ára 5 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

## KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

## Szerkesztői szállítás:

Belkirály-utca szeglet trencsin-vár 7. szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

## Az értékes cikkek díjazatnak.

Készítők nem adnak vissza.

## Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

## Hirdetési díjak:

Ötször hasábozott garmond sor vagy anna tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30kr Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

## Hirdetéseket fölvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos (Wollzeile 22). Haase Wien Wallfischgasse Nr. 10.

## Nyilttérli cikke

garmond sora után 25 kr. fizetendő

## ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

## „KELET“

politikai és közgazd. napilap  
1874. második fél évi folyamára.

A „KELET“ előfizetési ára:

|                |        |
|----------------|--------|
| Egy évre       | 12 frt |
| Félévre        | 6 frt. |
| Negyedévre     | 3 frt. |
| Egy óra        | 1 frt. |
| Egyes szám ára | 5 kr.  |

A lap szétküldésénél előforduló zavar kikerülése tekintetéből vidékről 1 hónapra előfizetést nem fogadhatunk el.

Az előfizetési pénzek, legcélszerűbben postai utalvánnyal kiadó Stein János könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálnunk.

A „KELET“ kiadóhivatala.

## Az országházból.

Budapest, október 29.

(M. A.) Nem egyeznék meg előadásunk az objectív igazsággal, ha azt állitanók, hogy Ghyczy Kálmán pénzügyminiszternek tegnapi, csaknem két óra hosszáig tartott finantialis exposé-ját a képviselőház kitörő lelkesedéssel, zajos tetszésnyilvánításokkal fogadta.

Épen nem; az egész beszédet alig szakták meg egy-egy helyeslő moraj s az is főleg ellenzéki padokról jött a fegyver- és luxus adók említésénél. Feszült figyelemmel, az aggodalmas érdeklődés, a tűnődő várakozás szennvedélytelenségével hallgatta meg a ház az egész nagy előterjesztést s annak végén fölhangzó éljenek tompa hangja is elárulá, hogy nem a hallgatók örömeztetését vagy lelkesedését tolmácsolják azok, hanem az elismerés meg nem tagadható nyilvánulása azon közbecsülésben álló férfiú irányában, ki hónapok óta, éjjelait nappalait egyesítve, ernyedetlen, lankadást nem ismerő buzgalommal dolgozott hazánk állami létének megmentésén a pénzügyi bukás feneketlen örvényéből.

Nem is lehetne helye itt a lelkesedés kitörő zajának. Egy pénzügyi előterjesztéssel szemben, mely az 1875 évi állam költségvetés fedezetlen részeit, deficitjét 27½ millió forintra teszi, daczára annak, hogy az egyes mi-

niszterek a legszigorubb takarékosággal jártak el tárczáik budgetjének összeállításában s milliókra menő összegekkel kívánnak kevesebbet, mint a mennyi az ideai költségvetésben számukra meg volt állapítva; egy pénzügyi előterjesztéssel szemben, mely az említettük óriási hiánylatot igen terhes új adóemekkel s a mi legsúlyosabb, az eddigi egyenes adókra vetett 5% pótlékkal kénytelen fedezni; egy pénzügyi előterjesztéssel szemben, mely még ezen új adóterhek 12 milliónyi jövedelem-szaporulata után is 15½ milliónyi fedezetlen deficitet állít szembe, nem a lelkesedés kitünő zaja, hanem a néma tűnődés, a komoly magába szálás van méltó helyén...

És a férfias elhatározottság, a haladék nélküli hozzáállás a honmentő nagy munkához, az államháztartás egyensúlyának helyreállításához. A törvényhozás terme a legközelebbi napokban egy nagy harcstérre válik, melyen állam fenmaradásunkért kell harcolnunk, kell legyőznünk megszokott előítéleteket, kell bátran szembe szállnunk a népszerütlenség rémképével, az önzés démonjával. Ghyczyvel egyetemben az egész nemzet meg lehet arról győződve, hogy „midőn a törvényhozás államháztartásunk rendezésének eszközeiről határozand a legfontosb, a legmesszebbható határozatok, egyikét hozandja.“ S hogy mi is a miniszteri exposé-zárszávaival végezzük: „adja a mindenhát, hogy határozatai nemzetünk, hazánk fenmaradásának megőrkítésére vezessenek.“

— A képviselőház október 29-iki ülésén a megelőző gyűlésen megejtett szavazások eredménye a különböző bizottságokra, kihirdtetett. Ezt követőleg az igazságügyminiszter ur nyújtott be két nagy munkát: a magyar büntetőjog és az új magyar váltójog codexét. Beszédében röviden indokolta, hogy mennyire érdekében áll az állami és társadalmi rendnek e törvénykönyvek életbelép-tetése.

Hogy hazánk törvényhozása teljesen föl fogta a büntető-törvénykönyv szükségességét és nyomosságát, s azt az országos bizottságok munkálatai kétségen kívül helyezik. Azon régibb kísérleteken kívül, melyek III. Károly és Terézia alatt tettek, megemlítendőnek tartom az 1791, az 1827, de mindenekelőtt az 1840-ik országos bizottságok munkálatait. Az utóbbi a mivelt tudományos Europa figyelmét vonta magára és örökké emlékeztetés tanúságot tesz a törvénykezési tudományunk állásáról hazánkban akkor idején.

A jelen javaslat ott, a hol a szükség meg nem kívánta, attól el nem tért, annak elveihez lehetőleg ragaszkodott. Azonban 30 éves tapasztalás a külföldön, számos törvényhozási mű, egy új javaslatnak tekintettel arra való kidolgozását szükségessé tették. Sürgetős voltát bizonyítja azon körül-

„Nagyon sajnálnám, ha nem úgy volna: az és Tell vörökonok valának, és csak megvetni tudnám azon helvét szülöttet, legyen az férfi avagy nő, ki nekik lelkében nem volna semmi a mi vitéz nemeslelkű Tellünknek roppant kitartó természetéből.“

„Ha Tell olyan volt mint Wellington, akkor ő sem volt más mint egy — Ass.“

„Nem annyit tesz-e az Ass mint baudet (tökfilkő)“ kérdé felém fordulva Francis.

„Nem, nem, — viszonzám, — ez un eszrit fort-ot (szabad szellemet) jelent, és most — folytatám, látva, hogy újabb vita tárgya van felmerülőben közöttük, — nagy ideje már menni.“

Hunsden felállt.

„Éljen boldogul, isten áldja kegyedet, szóla Francishez fordulva; holnap visszaindulok ama dicső Angliába, s eltelhetik egy két év, míg ismét átjövök Brüsszelbe; ha ez megtörténik, meglátogatom kegyedet, s meg látjuk, sikerülni fog-e nekem, ismét oly dühössé tennem, mint egy sárkány.“

Ez estén meglehetősen jól tartotta magát, de már a jövő alkalommal hihetőleg azonnal párbajra fog kihívni kegyed. Hanem míg az megtörténék, arra van gondolom elítélve, hogy Crimsworth Vilmosné asszonnyal legyen; szegény fiatal hölgy! hanem van kegyedben a szellemnek egy szikrája, ápolja azt gondosan, és használja tanárja ellenében tehetsége szerint.“

„Nős ember ön mr. Hunsden?“ kérdé Francis hirtelen.

„Nem; azt bittlen külsőmről is ki fogja találni kegyed, hogy józan ember vagyok, s a „Benedek rend“-hez tartozom.“

mény, hogy míg a szorosan vett Magyarországon régi törvények, a Hármaskönyv, szabályrendeletek és a szétágazó törvényeszközi gyakorlat képezik a büntetőjog forrásait, addig Erdélyben és a polgárosított határörvidéken az osztrák büntető-törvénykönyv irányadó.

Alapelve e műnek ugyanaz, mely az 1873-iké volt: az ugynevezett összeegyeztetési elmélet, a mely míg első sorban az igazságot veszi tekintetbe, annak a határain belül a közérdeknek is hódol annyiban, hogy szorosan szem előtt tartja azon célokat, melyeket a büntetés végfeladványának ismer a tudomány, az élet és a gyakorlat. Kiterjed a büntetésekre és vétségekre; ki vannak zárva a kihágások, mert az általános elveket azokra alkalmazni föltötte nehéz, és azonkívül tanácsos, hogy már a törvénykönyvek megkülönböztetése által is jelöl-tessék ki azon fontos határvonal, mely a büntet és vétség, és másfelől az egyszerű kihágás közt létezik.

A másik mű, melyet bemutat, a magyar váltótörvénykönyv javaslata. E téren a magyar törvényhozás már sikeresebben működhetett. Több meghiusult kísérlet után az 1840. XV. tezik végre létrehozta azon váltótörvényt, mely 1861-ben visszaállítva jelenleg is érvényben van. Azonban a külföldi törvényhozások haladása s a közforgalom azon kívánalmára, miszerint az egymással szoros összefüggésben levő államokban ugyanazon váltótörvények urakodjanak, annál szükségesebbé tették az újabb javaslat benyújtását, minthogy, mint közönségesen tudva van, Magyarországon az 1840-iki törvény, Erdélyben a polgárosított határörvidéken, Horvát-Szlavonországban és Fiumében, melyek a váltójogra nézve velünk közös törvényhozásnak örvendenek, az általános német váltórendszabály van gyakorlatban.

Első szeme lesz ez azon láncolatnak, mely hitelviszonyaink rendezésére a törvényhozás elé fog terjesztetni, mert ezen javaslatot nemsokára a kereskedelmi és a csődtörvény javaslatai fogják követni.

Elt követőleg egy kis vita után elhatároztott, hogy az egyes speciális ügyekben kiküldött bizottságok az egyház és állam közötti viszony meghatározására kiküldött bizottság kivételével nem fognak újra választatni, hanem tagjai továbbra is az előbbieket maradnak.

— Az erdélyi cenzusra vonatkozólag a mai Reform b. Kemény Gábor tollából hosszabb cikket hoz, melyből idézzük a következőket:

„Midőn — ugymond — 1868-ban a földadó szabályoztatott, a 25. t. cz.-ben a törvényhozás Erdélyre nézve megállandósította a pótdadót, de azt a törzsdától elválasztotta, épen azért, hogy az a választási census alapjául ne szolgáljon. Ugyanazon törvényben a földjövdelem adója annak 22 százalékában állítatván meg, megállapított, hogy a föld-törzsdó ama 22 százalékából 10-et, a pótdadó 3-at,

„No ha valaha megönsül ön, soha ne vegyen el sweiczi nőt feleségül: mert ha ön azzal kezd, hogy rágalmazza Helvetiát, s szídjá a kantonokat, — s mindenk felett e szót Ass, ne említse ön egy lélekzet alatt a Tellével (mert jól tudom, hogy ass annyi mint baudet, ámbár, hogy monsieur-nek tetszett nekem azt „eszrit fort“-al fordítani le) mert választottja, a bércek leánya épp ugy torkára forasztja s elfojtja önben az ily erős kitételeket, miként az ön Shakespeare-jekbeli. Óthelló megfojtá Desdemónát.“

„Ezzel intve vagyok, szóla Hunsden, és ön is fia — folytatá felém fordulva. Hanem remélem, nem sokára hallani fogok egy más átdolgozásáról a mór és nemes hölgy történetének, melyben a szerepek a most vázolt tapasztalatok nyomán meg lesznek cserélve — és kegyed tején lesz a hálósipka. Isten áldja kisasszony!“

Ezzel a Francis kezé fölé hajolt, épp oly tisztelettel, és kellemmel, mint azt sir Charles Grandison tette volna Harriet Byronnal szemben s így szólt:

„Ily ujaktól, ily kéz által még a halál sem volna keserű.“

„Mon dieu! — mormogá Francis tágra nyitva nagy sötét szemeit, s szép ivű szemöldéit észrevehetőleg felhuzva, c'est qu'il fait des compliments! je ne m'y suis pas attendu; (oh istenem! még bókakat mond nekem! erre valóban nem számíthék tőle).“

Alig értünk ki az utcára, Hunsden galléron ragadt azonnal.

„És ez az ön csipkefoltozónéja?“ — szóla, és ön még azt hiszi, valami kis, nemes tettet követett el, valami nagylelkűséget gyakorolt azáltal,

a földterhermentesítési járulék 9-et képezzen. Hogy 10 százaléknyi földtörzsdó képezze a választási cenzust, rendelte a felelős magyar kormány a törvényekre támaszkodva; a szerint vitték a választásokat keresztlül, és pedig teljes készséggel, a törvényhatóságok. És örködött föltötte a kormány, hogy a törvény útjáról még tévedés miatt se legyen eltérés. Ezeknek bizonyítványául b. Wenckheim volt belügyminiszter 1869. évi június 13-án kelt rendeletéből következő szavakat idézem: „... rendelem, hogy a törzsföldadó, továbbá az állami házadó és az állami jövedelmi adó a pótléktól külön választások és a cenzusba csak a törzs-, illetőleg állami adók számítottassanak be.“ — Ugyanezen kérdésre nézve Tóth Vilmos volt belügyminiszter 1872-ben április hó 28-án kelt rendeletében ez áll: „... fölívom a központi választmányt, hogy az ... 1869-ik évi január hó 13-án ... az akkori központi választmányokhoz intézett belügyminiszteri rendeletben foglalt értelmezést tartsa irányadón.“ Idézhetnénk megyei központi választmányi utasítást az összeírásra nézve, mely ennek mindenben megfelel; és idézhetnénk egy esetet, melyben egy törvényhatóság, bizonyosan tévedésből, a cenzus szám-tani kiszámításánál tévedést követvén el, a kormány arra rögtön figyelmezteti és a központi választmány tévedését rögtön kijavítja.

Semmi kétség sem fér tehát ahhoz, hogy az eddigi tényleges és törvényes gyakorlat szerint a jövedelem 22 százalékat képező összes földadóból csak a 10 százaléknyi földtörzsdó képezte a cenzus alapját. E szerint 18 frt 48 kr. összes földadó szükségeltetik arra, hogy a 10 százaléknyi földtörzsdó 8 frt. 40 krt. képezzen. Gróf Szapáry jónak látta indítványozni, hogy az összesen 13 százalékat képező földtörzs- és pótdadó fogadtassék el a cenzus alapjául, a mi összesen 14 frt 21 kr földjövdelem után fizetett adót föltételez.

Hogy gr. Szapáryt mi vitte erre, nem tudom; de hogy pozitíve és igen jelentékenyen kívánja a pasztizni az erdélyi cenzust, azt tudom. Azt is merem állítani ezek után, hogy akkor, midőn a főrendiház csak a földtörzsdót kívánja a cenzus alapjául elfogadni: nem a reakció terén áll, mert választójogát senkinek sem eszorbítja, és csak azt kívánja elfogadtatni, mit Szapáry gróf választási novellája tárgyalása alkalmával, Torma Károly képviselő indítványára a Deák-párt elfogadott és a mi pusztán a párt tagjai egykedvűsége miatt esett el.“

## A képviselőház ülése oct. 28.

(Folytatás.)

A közlekedési miniszter költségvetésében ezen összeg 7,58.100 frtot, a honvédelmi miniszterben 710,085 frtot tesz. Csupán a pénzügyminiszternek jutott azon nem kedvező sors, hogy az ő költségvetése a jövő 1875. évben a rendkívüli kiadásokra nézve 3.436.409 frttal lesz magasabb, mint azon-

hogy házassági ajánlatot tett neki? „Őn a Seacom-beok ivadék azzal bizonyítja be a társadalmi fen-sőbbbség iránti megvetését, hogy elvesz egy szegény munkásnőt. S én még megsajnáltam a fickót, gondolva, hogy a szenvedély elvakítá őt. S önmagának okoz kárt, valamely jelentéktelen, rangján alóli fi-házasság kötés által.“

„De bocsása el legalább kabátom gallérját Hunsden.“

Hunsden ellenkezőleg még jobban rázott ide-oda, mint egy teli zsákot; ekkor én is derekam kaptam őt. Már besötétedett volt, az utca néptelen, egészen lámpák nélküli. Huzalkodhattunk hát, kényünkre; miután mind a ketten leterültünk a kövezetre, honnan csak nagy bajjal tudtunk ismét felszedelőzködni, elhatároztuk magunkat józanabban viselni s nyugodtan haladni tovább.

„Igenis, ez az én csipkefoltozóném!“ s ha isten is úgy akarja — enyém marad az egész életem át.“

„Isten azt nem akarhatja, — arra ne is számítsom; ugyan mivel érdemelte volna meg, hogy egy ilyen házastársal legyen megáldva? S e mellett még ő bánik önnel egész tisztelettel, „urazza“ és valóban még hanglejtését is egészen megváltoztatja ha hozzá szól, mintha bizony ön valami fölsőbb lény volna hozzá képest!“

(Folyt. köv.)

## „KELET“ TÁRCZÁJA.

## A tanár.

## Regény.

Irtá: Currer Bell,

Eyre Jane, Shirley stb. szerzője.

## Huszonegyedik fejezet.

(Folytatás.)

„A két eset nem összehasonlítható, szóla Francis, a miénk csak színleles harc volt.“

„Színleles, vagy valódi, kegyed tönkre van téve.“

„Nem vagyok; ámbár nem bírok sem következtetés észjárással, sem elég szőbősséggel, mégis azon esetben, ha véleményem különböznék az önével, megmaradnék állításom mellett, habár nem rolnék képes több érvet felhozni annak védelmére; a néma önmegtágadás volna akkor az én fegyverem, azzal lenne ön megveretve; ön Waterloo-t emlegeti; az önök Wellingtonjának, a Napoleon számításai szerint vereséget kellett volna szenvednie, de ő kitartó volt a hadi szabályok ellenében is, és győzött laczára minden hadászati kiszámításoknak. Magam is csak így tennék.“

„Én pedig szolgálatjára állanék kegyednek; alkalmasint van valami természetében, az önfejlés és makacsság anyagából is.“



összeg, mely a folyó évi költségvetésben foglaltatik. Oka ennek az, hogy a vasuti kamatbiztosítás, melyre a folyó évben 14 millió forint volt előirányozva, az idei tapasztalások következtében 1 millióval magasabbra irányoztatik elő és így 14 millió helyett 15 millió vétetett föl e czimen az előirányzatba.

Megjelenik még e felett ezen rendkívüli kiadások sorában két új tétel, mely eddig a költségvetésekben helyet nem foglalt. Az egyik azon 2,500.000 forint, a mely a jövő évben minden valószínűség szerint megkezdendő földadó-szabályozási munkálatokra lesz fordítandó. A másik összeg 1.200.000 forintból áll. Ezen összeg ellensúlyozva van ugyan hasonló bevétellel a rendkívüli bevételek közt, és így az államháztartásnak mérlegét nem terheli, hanem mégis valóságos kiadást képez az állampénztárba nézve. Az 1873. évi 33. t. cz. ugyanis azt rendeli, hogy az innentul eladandó államjóságok ára az ezen t. cz. által engedélyezett kölcsönnek törlesztésére fordíttassék.

Szükséges tehát egy törlesztési alapról gondoskodni, melybe, minden ily módon eladott államjóság ára befolyon, hogy ott pl. kamatozó kincstári utalványok vételével a kérdéses kölcsön törlesztésére használtathassék fel. A jövő évben számos, de csupa csekély, vagy legalább legnagyobb részben csekély, másképpen használhatatlan parcellákból és a gazdaságoknál már nem szükséges épületekből álló államjóságok fognak, — ha a t. ház a beadandó jegyzeket helyben hagyini méltóztatik, — eladás alá kitétni. Az ekből befolyó összeg — természetesen csak hozzávetőleg az eddig megejtett becslések alapján — 1.200.000 forint tétel. Ezen összeg bevételbe van a maga helyén véve; de itt azért, mert a szorosban vett állami kiadásokra nem fordíthatatik, hanem más speciális célra fordítandó, kiadásba tétel. Ezen három összeg okozza azt, hogy a pénzügyminiszterium rendkívüli költségvetése a jövő évre nagyobb összeget mutat fel, mint az, mely a folyó évre előirányozva volt.

A mi a rendes bevételeket illeti, a többi miniszterek tárczájában e czim alatt természetesen igen mérsékelt összegek lehetnek csak előirányozva. A rendes bevételek zöme a pénzügyminiszterium tárczájához tartozik. Erre nézve mindenképp előt megjegyzem, hogy azon költségvetésben, melyet beterjeszteni fogok, úgy a közvetett, mint a közvetlen adók ugyanazon adókulcs, ugyanazon alapok és ugyanazon eljárási szabályok és elvek szerint vannak kiszámítva, a mint ezen adók eddig kivétel voltak; mert czélszerűnek látszik az, hogy a törvényhozás ezen eljárás által meggyőződést szerezhesen magának arról, hogy mily hatása lesz költségvetésünkre, ha az állam jövedelmei továbbra is az eddigi módon folyósítottak, és ezen alapon indítván meg a számítás, az adók többi nemeire nézve jelentékeny változások nem fordulnak elő, csupán a jövedelmi adó mutat 662 ezer forinttal nagyobb bevételt az 1873-iki év eredményeinek alapján. A menyiben mégis a rendes adókból befolyó jövedelmeknek összesítéséből nagyobb összeg tűnik ki annál, mely a folyó évre előirányozva volt, ennek oka az, hogy az adóhátralékok fejében ezen jövő évre nagyobb összeg irányoztatott elő bevételként, mint a menyinyi eddig előirányozva volt, azon vélekedésben lévén, hogy erősebb eljárással ezen nagyobb összeg is az adók különös megterhelése nélkül adóhátralékaink nagy összegből be lesz hajtható.

A helyleg- és jogilleték szintén nevezetes emelkedést mutat, és ezt megfelelőnek tartom azon tapasztalásnak, hogy az állam bevételeinek ezen forrása a legközelebb meghozott törvények folytán folyvást nagyobb mérvben jövedelmez.

A dohányjövédre nézve kevés a változás. A netto jövedelem mintegy 600.000 forinttal tervezetetik többre, mint a folyó évre tervezve volt.

Az államerdőknél kevesebb a bevétel és kevesebb a kiadás: a jövedelem is csökken a folyó évi előirányzathoz képest, mert az üzlet a lehetőségig megszorítottatik.

A sóra nézve a netto-jövedelem csaknem egyenlő mind a két évben. Só ugyan mennyiségre nézve eladás végett valamivel kevesebb irányoztatik elő, mint a folyó évre előirányozva volt; de azért a jövedelem ezen jövedékből nem fogy, mert viszont a szállítási költségek nagyban apadnak az által, hogy újabb időben nagy mennyiségek vitetnek el, egyenesen a bányákból a vállalkozók által, minek folytán a kincstár szállítási költségei kevesbednek.

Az államjóságoknál is nagyobb bevétel irányoztatik elő a folyó évre előirányozottnál, részint azért, mert több már nem használható volt gazdasági épület lévén áruháza bocsátandó, azok javítási és tartozási költségei elmaradnak, s mivel a hátralékokból itt is valamivel nagyobb összeg irányoztatott elő, mint eddig előirányoztatni szokott.

A rendkívüli bevételekre nézve jelenem kell hogy 1.507.000 forinttal kisebb azon összeg, mely a rendkívüli bevételek czimén előirányoztatik a jövő évre, mint azon összeg, mely a folyó évre a törvény által megállapított. Ennek oka az, hogy a folyó évre 1.967.000 forint volt a rendkívüli bevételek közt előirányozva az állam ingó vagyonának, azaz értékpapirjainak eladásából, a jövő évre pedig ily értékpapírok eladása nem czéloztatik.

A hitel- és pénztári műveletek nevezete alatt ismeretes részben a költségvetésnek most már csak három kölcsön fordul elő: a szőlődezmaváltsági, a

sorsolási kölcsön és egy új czim, a maradvány- és irtványföldek váltsága. Minthogy e kölcsönöknek alapjuk van, ennélfogva szükségesnek látszott ezeknek elszámolását is külön czim alatt továbbra is megtartani. Azelőtt, a gőmöri kölcsön is a költségvetés ezen részében számoltatott el; de mintán a gőmöri vasútak elkészültek, s ezen kölcsön alapja egészen kimerült, és így minden, a mi még a gőmöri vasútak czimú alatt netalán fizetendő lesz, épen úgy, mint ezen kölcsönnek kamataja és törlesztése is, innentul az állampénztárba lesz fizetendő: ennélfogva a gőmöri kölcsön jövőre nézve a rendes kiadások közé a többi kölcsönök sorába tétellették át.

Felvétetett azonban még a rendes kiadások sorába a kölcsönök ezime alatt két nevezetes új tétel is: az egyik azon 852 ezer forint, a melylyel az 54 millió forintos kölcsön törlesztése a jövő esztendőben január első napján kezdett veszi, és eg még nagyobb 4.800.000 forint. o. é., melyet mint legutóbb költött kölcsönnek évi kamatját a költségvetésbe szintén fel kellett venni.

Ha már most az általános mérleget tekintem, 1875-re a rendes kiadás előirányoztatik 211.888.116 forinttal; ez több 1.142.486 forinttal, mint azon összeg, mely rendes kiadásul 1874-re meg volt állapítva. Ha azonban tekintetbe veszem azon három összeget, melyet most mint a rendes költségvetésben megjelenő új tételt említettem, t. i. a gőmöri kölcsönt, az 54 millió kölcsön törlesztését és az új kölcsön évi kamatát, miután ezen három összeg 6.077.107 forintot tesz, kitűnik, hogy azon költségvetési kiadásokban, melyek azelőtt is a rendes költségvetés tárgyát képezték, a f. évi előirányzathoz képest 4.949 ezer 464 forinttal kevesebb kiadás és így megtakarítás mutatkozik. A rendes bevétel lesz 208.487.354 forint, tehát 5.537.324 forinttal több, mint a f. évre előirányozva volt. A hiány e szerint a rendes kiadásokban 3.400.762 forint. Rendkívüli kiadás előirányoztatik 29.264.888 forint, tehát kevesebb 8.393.706 forinttal, mint a f. évre a törvény által megállapított.

A rendkívüli bevétel a jövő esztendőre 5.174 ezer 652 forint, tehát kevesebb 1.509.227 forinttal a folyó évi ezen czimú bevételeknél és így a hiány a rendkívüli kiadásoknál kevesebb 6.884.479 forinttal mint az, a mely a f. évi költségvetésben mutatkozik és a 24.090.216 forintot tesz.

A hitel- és pénztári műveletekben a bevételek és kiadások ellensúlyozzák egymást és így összes kiadás a jövő 1875-ik esztendőre 250.307.896 forint lesz, tehát kevesebb 7.054.331 forinttal, mint a folyó évre megállapítva volt. A bevétel 222.816.918 forint, tehát kevesebb 1.210.989 forinttal a folyó évnél; és így az összes hiány 5.843.342 forinttal kevesebb ugyan, mint az, mely a folyó évre előirányozva volt, de mégis összesen 27.490.978 forintot tesz.

Nagy ezen hiány kétség kívül és annival nagyobb figyelmet érdemel, hogy nem új vendége költségvetésünknek. Régi ismerősünk; fájdalom, régi látogatónk. Az 1869. évtől fogva évenként megjelen, még pedig fokozatos mérvben költségvetésünkben; a baj már idültté, chronicussá vált és ha idejében nem orvosoltatik, életveszélyessé válhatik.

Okai mindnyájunk előtt tudva vannak. Egyrésztől tulterjeszkedtünk előirányzott és előirányozható bevételeink mértékén, úgy beruházásainkban, mint állami intézményeink szervezésében. Másrésztől előirányzott bevételeink rendszerint tökéletesen egész összegekben nem folytak be és így midőn a költségvetésben már hiány mutatkozott, akkor mikor az előirányzott bevételeknek egész összege számításba vétetett, a hiánynak az év végével tényleg még nagyobb kellett lennie a miatt, hogy az előirányzott bevételek nem folytak be.

Gondoskodott a törvényhozás e baj irányában gyógyomódokról. Elsőben is a helyleg és illetékek bekebelezett hátralékaira kamatozó kincstári utalványok adattak ki. Nem találkoztak kedvező fogadtatással a pénzpiacra s jelenleg legfeljebb 2 millió forint van forgalomban. Állandó kölcsönöket vetünk föl azután évről-évre nagyobb összegekben. Ez segített pillanatnyilag az állampénztár szükségletein, de korántsem gyógyította meg a bajt, sőt súlyosabbá tette azáltal, hogy minden ilyenkor felvett kölcsönnek kamata és törlesztése a jövő évi költségvetésre súlyosan nehezedett. Beláttuk azután, hogy beruházásainkat ha nem megszüntetni, legalább igen korlátozni, igen mérsékelni kell és ez mindenestre oly eljárás, a mely a baj terjedését nagyrésztben legalább meggátolhatja, de nem orvosolhatja a mult időkről fenmaradt sebeket. Rájöttünk arra is, hogy takarékosságot kell követnünk, keveseíteni kell kiadásainkat a közigazgatás minden ágaiban és ez mindenestre állandó és hasznos hatással is van költségvetésünkre.

De e kettő együttvéve sem elégséges bajaink gyökeres orvoslására. Mert közigazgatás nélkül állam nem létezhetik; a jó közigazgatás költségbe fog kerülni mindig, a mint kerül mindenhol; bizonyos fokig apaszthatók ezen költségek, de ha a közigazgatás megszavarása által még nagyobb bajt nem akarunk előidézni annál, melyet orvosolni kívánunk, bizonyos fokon túl a közigazgatás költségei nem kevesbithetők (Helyeslés) és mindig kérdés maradt, hogy vajon a beruházások általános megszüntetésével lehet-e?

A mi beruházásainkat illeti, a megkezdett beruházások nem hagyhatók félbe, mert különben el-

vesztenék azon tőkéket, melyeket ezen beruházásokba eddig fektettünk. Beruházásaink nagy része a vállalkozóknak van végrehajtás végett kiadva, azok irányában a szerződéseket megtartani köteleztetünk s általában nagy kérdés az is, hogy vajon minden beruházás általános megszüntetésével lehet-e, szabad e mintegy megakasztatni az államélet fejlődését.

Az én meggyőződéseim szerint két együttesen alkalmazandó eszköz van csak, mely bajaink gyökeresen segíthet: emelni kell az állam jövedelmeit, hogy kiadásaink általuk fedeztessenek és módot kell találni abban, hogy az államnak előirányzott bevételei az állampénztárba valósággal be is folyjanak.

Az első, az állam jövedelmeinek öregbítését, legalább nagyobb összegekben, valamint másol, ugyanúgy nem lehet másképp, mint közadózás útján beszerezni.

Arra, hogy rendszeren befolyjanak az állam jövedelmei, mindenképp a közadók kezelésének rendezése szükséges.

E két czélt tűzték ki maguk elé azon tjavaslatok, melyeket a t. ház asztalára letenni szerencsém lesz.

Nem elemezem ez alkalommal bővebben ezen javaslatokat; lesz arra idő és alkalom akkor, midőn tárgyalatni fognak. Némelyikükre nézve mégis tartalmaznak több vonásokban jelezni szándékozom.

Törvényjavaslataim ajánlatára nem mondok semmit. Vagy van azoknak benső értékük, vagy nincs. Ha van benső értékük, ez ajánlati fogja őket; ha nincs benső értékük, ajánlásra nem érdemesek. Én legjobb meggyőződéseim szerint fektetem nézeteimet ezen törvényjavaslatokba. Helyesek-e azok vagy nem, a t. ház bölcsesége fogja megbírálni.

Legelső teendőnek a közadók kezelésének rendezését tartom, mert hiába fogjuk az állam jövedelmeit habár adókkal is növelni, ha ezen adók annak idején be nem folynak.

Sulyosak, kérdésen kívül, közterheink; de teljes meggyőződéseim szerint nem megbíráthatlanok és ezért én a felszaporodott hátralékok okának nagy részben a kezelés hiányosságát tartom.

Nem is lehet ez különben.

A nagy közönség egyáltalában nem érdeklődik a közadók befolyása iránt, senki sem tördök azzal, hogy miképpen fizeti szomszédja az adót. Alig vannak, legalább igen kevesen vannak, a kik az adót annak ismerik, a mi valóban, t. i. azon oltalom díjának és nélkülözhetlen eszköznének, melyet mindnyájunk személy- s vagyon-bátorságunkra, családunk legbecesebb értékeire nézve az állami élet oltalmából merítünk. Még hagyján, ha valaki azt hiszi, hogy nem tartozást ró le, hanem áldozatot tesz a haza oltárára, ha akkor, mikor épen teheti, adóját megfizeti. Vannak, kik az adókat sarcznak tekintik, mely rájuk igazságtalannul rovatik. Ily viszonyok között az államnak az adók behajtásával megbízott közegei magukra hagyatva, izoláltan állván, közönnnyel, részint idegenséggel találkoznak mindenfelé: az adóügyet rendszeren nem kezelhetik. E hiányon akar azon törvényjavaslat segíteni, melyet az adók kezeléséről beterjeszteni szerencsém lesz.

Ezen törvényjavaslatban egyszersmind azon közhajtsáknak akartam megfelelni, mely az iránt nyilvánult, hogy a közadók kezelésében, behajtásában a községeknek, törvényhatóságoknak nagyobb befolyás engedessék. De természetesen fogják találni a t. képviselő urak, hogy az állam közigazgatásának fenntartására mulhatatlanul szükséges közadók befolyását az állam kormányától közvetlenül nem függő községi és törvényhatósági községek önkényétől, jóakaratótól függővé nem tehettem; s azért a befolyást, melyet a községi és törvényhatósági községeknek engedtetni kívánok, szigorú felelősség feltételéhez kellett csatolnom.

(Folyt. köv.)

## Netto budget 1875. évre.

|                                       | Előirányzat |            |
|---------------------------------------|-------------|------------|
|                                       | 1875.       | 1874.      |
|                                       | forint.     |            |
| <b>A) Rendes szükséglet.</b>          |             |            |
| Királyi udvartartás                   | 4.650.000   | 4.650.000  |
| Cabineti iroda                        | 74.295      | 74.691     |
| Községi elöljárók                     | 905.173     | 700.000    |
| Községi kiadások                      | 27.421.944  | 25.863.677 |
| Központi nyugdíjak                    | 234.527     | 248.392    |
| Nyugdíjak                             | 2.736.929   | 2.652.958  |
| Államadósságok                        | 70.684.910  | 64.892.681 |
| Horvát-Szlavonországok                |             |            |
| beligazgatása                         | 5.078.600   | 4.842.000  |
| Fiume                                 | 87.860      | 87.860     |
| Állami számvéviszók                   | 140.550     | 150.000    |
| Miniszterelnökség                     | 327.980     | 329.080    |
| Őfelsége személye körüli              |             |            |
| miniszterium                          | 58.000      | 60.000     |
| Horvát-szlavon-dalmát-miniszterium    | 46.550      | 46.550     |
| Belügyminiszterium                    | 5.115.799   | 7.097.866  |
| Pénzügyminiszterium                   | 7.013.090   | 8.302.066  |
| Közmunka- és közlekedési miniszterium | 5.798.450   | 6.856.413  |

|                                            |            |            |
|--------------------------------------------|------------|------------|
| Földmívelés-, ipar és keresk. miniszterium | 1.525.925  | 1.545.413  |
| Vallás- és közoktatásügyi miniszterium     | 3.877.430  | 3.849.232  |
| Igazságügyi miniszterium                   | 10.530.745 | 10.986.121 |
| Honvédelmi miniszterium                    | 6.931.326  | 6.255.048  |

Összesen: 153.240.093 149.490.048

|                                       |            |            |
|---------------------------------------|------------|------------|
| <b>B) Rendkívüli szükséglet.</b>      |            |            |
| Községi kiadások                      | 1.597.402  | 3.353.826  |
| Belügyminiszterium                    | 18.000     | 1.531.300  |
| Pénzügyminiszterium                   | 19.264.880 | 17.028.471 |
| Közmunka- és közlekedési miniszterium | 5.865.065  | 13.423.165 |

|                                             |         |           |
|---------------------------------------------|---------|-----------|
| Földmívelés-, ipar- és keresk. miniszterium | 128.000 | 339.400   |
| Vallás- és közoktatásügyi miniszterium      | 63.044  | 101.500   |
| Igazságügyi miniszterium                    | 340.000 | 381.000   |
| Honvédelmi miniszterium                     | 738.563 | 1.478.648 |

Összesen: 28.044.954 37.637.310

Összes szükséglet: 181.285.047 187.127.358

|                                 |            |            |
|---------------------------------|------------|------------|
| <b>A) Rendes fedezet.</b>       |            |            |
| Egyenes adók                    | 73.488.490 | 69.527.905 |
| Fogyasztási adók                | 13.835.665 | 13.661.665 |
| Határvám (kezelési általánból)  | 132.206    | 109.437    |
| Bélyeg                          | 7.139.304  | 6.363.504  |
| Jogilletékek                    | 14.858.550 | 12.983.900 |
| Díjak                           | 634.070    | 548.000    |
| Fémjelzés                       | 17.940     | 19.045     |
| Ut-, hid- és rétvám             | 21.349     | 50.439     |
| Dohány                          | 16.213.419 | 15.613.084 |
| Lotto                           | 1.296.879  | 1.106.799  |
| Só                              | 10.959.945 | 10.956.880 |
| Államjóságok                    | 4.342.667  | 3.486.453  |
| Államerdők                      | 2.998.231  | 3.819.004  |
| Bányászati és pénzverés (hiány) | 13.854     | 172.251    |
| Államnyomda                     | 45.000     | 58.800     |
| Államépületek                   | 22.988     | 17.418     |
| Államvasutak és azok gépgyára   | 2.474.000  | 2.000.000  |
| Ingó államvagyon                | 746.585    | 547.378    |
| Különféle bevételek             | 363.277    | 371.086    |
| Posta                           | 176.500    | 182.600    |
| Távírdó (hiány)                 | 98.900     | 91.120     |
| Bányailletékek                  | 86.920     | 99.920     |

Összesen 149.839.331 141.694.4418

|                                                                                  |           |           |
|----------------------------------------------------------------------------------|-----------|-----------|
| <b>B) Rendkívüli fedezet.</b>                                                    |           |           |
| Bordésmaváltsági és egyéb bevételek az államjóságoknál, erdőknél és bányaszatnál | 127.812   | 29.152    |
| Tiszai koronai terület váltásösszege                                             | 185.714   | 185.714   |
| Államjavak eladásából                                                            | 400.000   | 754.594   |
| Állami előlegekből                                                               | 3.241.212 | 3.726.055 |
| Ingó államvagyon értékesítéséből                                                 |           | 1.967.100 |

Összesen 3.954.738 6.662.615

|                                               |           |
|-----------------------------------------------|-----------|
| <b>C) Hitel- és pénztárműveleti bevételek</b> | 5.435.975 |
|-----------------------------------------------|-----------|

Összes fedezet 153.794.069 153.793.038

Összes szükséglet 181.285.047 187.127.358

Hiány 27.490.978 33.334.320

illetőleg az adójavaslatok eredményéből fedezendő 12 m. forint és a már megkezdett beruházásokra fordítandó 6.000.000 forint

Összesen 18.000.000

levonása után 9.490.978, mely kilencz millió, négyszázkilenczven ezer kilencszázhetvennyolcz forint hiány, ha a keleti vasút II. sorozatú elsőbbségi kötvényeinek eladásából és más rendkívüli bevételekből is várható összegek időközben nem folynak be, egészben a legközelebb felvett kölcsönből lesz fedezendő.

## Szász lapok szemléje.

Nagy-Szeben, oct. 29.

Az itteni szász vatikán hivatalos közlönye, melyet egy calemourgozó „Moniteur universel” helyett: „Menteur universel” (világ hazugjának) keresztelt el, miután annyi benne a valótlanság, mint a kol-dusköpnöygen a folt, mégis ráadta fejét, hogy keményen elburkoltan oly helyütt, a hová úgy talál, mint a bornyú az ökr alá (l. a „Tageblatt” 248. számú vezércikkét), megemlékezzék a „Kelet” 238. számában megjelent első cikkéről, oly formán, hogy dr. Teutsch kedves pátronsáról bölcsen hallgat, másfelől pedig saját olvasóit more solito elbolondítja. Teutsch és Gebell Wolffja im következőleg orgonál:

„A tudatlanság szabadelvűsége mellett Magyarországon a félszeg műveltség terpeszkedik. „Mind den demidoctusság szemérmetlen” és azért ordítja le a neki nem tetsző véleményét és ócsárolja mindazt, mit nem ért. Tanubizonyosság erre a „Kelet”, mely néhány nappal ezelőtt tanácsunkat, hogy olvassa Schirren választát Samarin Jurhez, pompás naivsággal viseztatásit, mert ő nem akar „porosz” dolgot



vasni. Ezen szent globus-együgyűséget a kolozsvári Junkerblatt azon állításával tetézi, hogy az erdélyi megyék 1848-ig tudatlanságból szólították föl az universitást közjogi kérdések támogatására. Persze, akkor még nem létezett „Kelet”, melyket oktathatta volna.

Kinek nem jutna eszébe ezen óriásilag jezsuita lefedités olvasásánál ama bizonyos lovas katonai azzal kérkedék, hogy Pirók lova oly szaladásu enne, hogy ha egyszer sarkantyuba veszi, bár záposan esnek is az eső, se magára, se lovára, egy soppot esni nem hagyja, hanem kardját is úgy tudá forgatni, hogy azzal a csöppeteket mind elhárítaná, azt Kis Illus fia kétségbe nem vont, hanem a atonától csak azt kérdezte, vajjon arról a Pirók lováról lenne-e a beszéd, melyet ő tegnapelőtt abes futtában megpatkolt?

Nem jarról volt ott szó, a la Münchhausen „Menteur” ur, hogy „porosz” dolgot nem olvassunk, mert hogy a szász lapokban megjelenő sok orosz dolgon kívül az eredeti burkus dolgokat is lavassuk, onnan is kitetszik, hogy éppen ő nek jánlottuk a burkus viszonyok tanulmányozását. Ha pedig a „felszeg-műveltséggel” azt akarta llenteni olvasóinak, hogy Lievlandot magam is ár Poroszországhoz tartozónak élem (mert vajmi sok szász chauvinista óhajja, hogy Bismarck Lievlandot is csipje el Oroszországtól és tüzze Germania sovár kebelére ad majorem iorussiae gloriam) akkor biztosíthatom dr. Teutsch s Gebell hivatalos farkasát, hogy geographia dolában, amár nem szász, hanem magyar iskolában tanulunk azt, már syntaxisa koromban mérközhetsen volna legalább a geographia azon még most is szász professorával, ki nagy jártaságát saját hazája geographiájában azzal tüntette ki, hogy egy társaságban váltig komolyan vitatta, hogy topánfalvi határ szántófölde oly kővér, hogy ott lakó rokona a ganét, mért egy sem szükséges trágyázásra, a Marosba hányatja. Topánfalva a Maros mellett! Nesze neked szász professori Ganzbildung!

Nem szóltam én édes Demaux ur, a megyék tudatlanságáról, hanem azt mondtam valék, hogy a megyéknek nem volt tudomásuk arról, hogy az universitás 1848-on innen mi közigazgatási teendőket véghez, minthogy a Királyföldi törvényhatóságok közigazgatási költségeire 1848-ig fordított királyföldi vagyont 1851-ben a lutheranum főconsisrium kezébe scamotírozta; ezen changi-ozás „törvényes” voltáról — tudtommal — mostag egyetlenben egy megyét sem értesítettek hivatalosan.

Az 1848 előtti korban perabusum bitolhatott az universitás politikai factoroskását; de miután a statuum praeses, a status t ordinis helyébe a népképviselőt alapján választott törvényhozás igazítja az ország dolgait, mitán a terra nobilium és terra sicularum külön politikai ténykedése megszűnt, miután sem vajdaság sem székelyek grófia nincsen és a koronás király többi címéről is lemondott, a szász universitás a oronás fejedelem titulaturájában soha sem szerepelt, miután a törvényhozásban az ország dolgai elintézésében a szász törvényhatóságok képviselői is részt esznek: lehet ugyan az universitásban ülő szász köteknék „dupla lényug”-ja, de nem lehet ám a szász natio fanatikus pajzainak és hivatalnokainak dupla beleszólasa az ország dolgai elintézésébe is.

A tegnapelőtti „Tageblatt” nyíltan föl hívja az összeülőd universitást, hogy mindjárt kezdetben sináljon skandalumot és hogy a botrány annál piásabb legyen, ujjal mutat a magyar kormány előjlesztésére ő felsége által kinevezett szász ispánra. Jóbáskodván, hogy hej! ha a választott comes Schmidt Konrád? praesidálna az universitásban, akkor más szint iltene a vita.

A cikket alkalmasint valamely furiosus szászap irhatta, ki a képviselői rendszer és felelős kormány elvéhez úgy ért, mint hajdu a harangönséhez, mert csodájában azt kérdi, már micsoda dolog az, hogy szabadon választott követeiből álló gyűlésen kormányhivatalnok elnököljön? Ebből is látszik, hogy cikkiró az universitást valami külnöbnek artja, p. o. Pestmegye közgyűlésénél, hol pedig nem állasztott, hanem kinevezett főispán elnököl.

A jámbor „Hermanstaedter Zeitung” is fakarsodik tegnap vezércikkében a szász kapzsiságot, párhuzamba állítván roppant ügytelenséggel a magyar parlament és szász universitás egyformai díjat húzó tagjait. Azt, hogy a szász universitás magyar parlament, maga a „H. Z.” sem hiszi; a pedig municipiumok tartja az universitást, ne ezen meg törvényhatóságot, melynek közgyűlései agjai diurnumot huznak? Ha pedig a „dupla lényug” éle megfordításával az országos képviselőkre karkat suhintani, akkor megint maga alatt fűrészelte a faágot, melyre ülve, jó magaról kívánt fakarszkodni, miután éppen a szász képviselők legnagyobb része a képviselő napi-díjon kívül innen halu- l a municipalis tisztviselői fizetést is huzza; p. o. Kapp, Gul, Dörr, Mangesius, Schäser, Eisel, Löw, Decani stb.

A „H. Z.” azt kívánja, hogy a magyar, mint rósebb fél, csináljában bánjék a gyöngébb szászszal; magyar édes örömet nyújt baráti jobbot a gyön-

gébnek, de kezét csak nem nyújthatja oda, ha szűnet nélkül megugatják, gyalázzák, provokálják, miként ez a „Tageblatt” minden számában történik, hadd rugja félre maga a szász nemzet jobb és józanabb része a csaholókat és szent lesz a békeség!

Hiszen nevezett „Civiltalutheranica jesuitica” tegnapi vezércikkében is lovagol „Raczal urnak a „Kölmsche Zeitung” tárczájában közölt erdélyi hesperiálásán, melyben a magyarokat és románokat úgy mutatja be, mint a szászok megrablóit.

Raczal urat pedig, midőn 1871-ben itt Nagy-Szebenben járt, Kapp, Gebell és társaik informálták. Jól tudjuk, hogy az elhalt Bonneren kezdve le az utolsó német scribifaxig, ha a magyart és románt külföldi lapokban piszkolta vagy piszkolja, informatióját mindenkor szász forrásból merítette és meríti.

Lám, ilyen dolgok okozzák, hogy az erősebbek mécséből is kifogy a tűrömlaj. □

## Keleti ügyek.

Smyrna, oct. közepén.

A sajtó még mindig a török-perzsa egyenlenséggel foglalkozik. Mindinkább kitűnik, hogy a fényes Porta és a teherani udvar közt feszültek a viszonyok.

A perzsa sah konstantinápolyi utazása nem hogy eloszlatta volna a nehézségeket, mint általában remélték, hanem ugyszólván, csak arra való volt, hogy újakat támasztson; és majd későn fogják talán mindkét részlől megbánni, hogy több idevágó és személyes megoldást igénylő kérdés elintézésében nagyon is hanyagok voltak.

Különbön el kell ismerni, hogy a kezdeményezésre nézve se itt, se Perzsiában nem lehet a jóakarát biányáról panaszkodni; és a sah miniszterei vételkedtek a padischáival az iránti buzgalomban, hogy egyezményt hozzanak létre, mely szüntelenül elintézt és újból felmerült ezer meg ezer akadékoskodásnak véget vessen; de sajnos, hogy törekvéseiket eredmény nem koronázta.

Kivált négy pont minél hamarabb szabályozandó:

I. Alapos határ kiegyenlítés eszközrendszere a két állam közti természetes határ megállapítása végett;

II. pontosan szabályozandó a két állam alattvalóinak helyzete mind Perzsiában, mind Törökországban;

III. kereskedelmi szerződés kötendő, és a kereskedelem és ipar szempontjából különösen sürgős szükségletek kiegyenlítésére;

IV. a perzsa királyságnak a török birodalommal határos vidékein lakó perzsa törzsek megakadályozandók, hogy Törökországba törjenek és azoda való lakosságot fosztogassák.

E négy pontban vannak összefoglalva a számos év óta Perzsia és Törökország közt fejlődött villongásnak kiegyenlítése és ezek okozzák a nehézségeket, melyekből még baj származhatik.

A törökperzsa bizottság, mely a határokkal megállapítása céljából küldetett ki, még eddig, mint tudva van, nem jutott semmi eredményre. A mi annak elhatározását és megállapítását illeti, hogy mily eljárás követendő a Törökországban tartzkodó perzsák és a Perzsiában lévő török alattvalók iránt, a Porta, a perzsákat illetőleg, fenntartotta magának a jogot, hogy azokkal úgy járjon el, mint saját alattvalóival és meghagyta Murif Effendinek, a Perzsiában lévő török követnek, hogy a sah udvarának adja tudtára, miszerint a Törökországban tartzkodó alattvalók nem fognak többé saját konzulaik törvényhatóságok alatt állani, hanem a török hatóságoktól függeni és közvetlen törvényerőre emelve határozatait, a török kormány használta jogait, számos vétkes perzsa ellen szigorúan járván el. Egyszersmind tudtára adta a konstantinápolyi perzsa követnek, Mohsin-Khannak, miszerint a sah miniszterei követhetik ez eljárást a Perzsiában lakó török alattvalókat illetőleg.

(Vége köv.)

## A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapestén octob. 31. 10 ó. — p. d. e.

Érkezett, octob. 31. 10 ó. 40 p. d. e.

**Az osztályok s a ház összes bizottságai tegnap megalakultak s nagybárra befejezték a választó és incompatibilitási javaslatok tárgyalását. Az erdélyi cenzusban a felsőházi módosítás mindenütt elvetetett.**

**Kullman a Bismarck elleni merénylet miatt tizennégy évi fogságra ítéltetett.**

## NAPI HIREK.

Kolozsvár, oktob. 30. 1874.

— Az országos dalárünnepély miatt elhalasztott Paulus oratorium előadására e héten megkezdődtek a próbák, a zene-conservatorium derék

karagya, Pichler Bodog ur vezetése alatt. E próbák élénk, vonzó képet adnak nekünk azon nemes buzgalomról, melylyel különösen városunk makedvelő hölgyei a magasabb zene és jótékony cél iránt viseltetnek. Mendelssohn-Bartholdy Paulus oratoriuma műpártól közönségünk előtt még elő nem adatott; és így reméljük, hogy részint a remek egyházi zenemű, részint a jótékony cél, a melyet úgy is kevésbé pártolt zene-conservatoriumunk a maga javára kíván rendezni a közönség műpártól körében is a kellő érdekeltség és részvétel fogja ébresztelni.

— Felhívás. A kolozsvári önkéntes tűzoltóegylet parancsnoksága folyó 1874-ik év october 29-én tartott ülésében elhatározván, hogy a fizetési tűzoltók állomását az e felhívás folytán jelentkező egyének közül választás útján fogja betölteni, ennél fogva felhivatnak ez állomásokat elnyerni óhajtók, hogy idei november hó 8-án déli 12 óráig magokat alólírt főparancsnoknál jeleentsék, a hol a szolgálati szabályokat és ez állomással egybekötött fizetést is előre megtudhatják. A parancsnokságtól, Kolozsvárt, 1874. october 30-án. Minorich Károly, főparancsnok. Nyárádi Lajos, segédtsiz.

— Egyházi zene. Pichler Bodog, az egyházi zene buzgó művelője vezetése alatt az ének-akadémia Minden-szentek napján a kegyesrendi atyák tordaczei templomában Scherhuber egyik szép vocal-miséjét adja elő. Figyelmeztetjük rá az egyházi zene barátjait.

— Az erdélyi gazdasági-egylet 1874 dik év nov. hó 2-dikén d. e. 10 órakor választmányi ülést tart br. Huszár Sándor elnöklété alatt a titkári számláson. (Sétatér-utca 13. szám.)

— Kymen. Bodor Antal, a kolozsv. ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsának titkára november 9-én tartja esküvőjét Ince Idakissaszonynyal Ördögkúton. Áldást kívánunk az ifjú pár e szép frigyére!

— Honvédeknek zenekara. A M. P. nem rég kérdést intézett, hogy miben áll a honvéd-zenekar ügye, melyre régebben országos gyűlések történtek. Gráf altábornagy most a következő levelet intézte a nevezett lap szerkesztőjéhez: „Becses lapja 246. számában, „Hirharang” rovatában hozott: lesze honvéd-zenekarunk? című közlésére válaszolandó, mindenekelőtt kijelentem, hogy a zenekar felállítására vonatkozólag a t. szerkesztő ur részéről eddigelő hozzámm kérdés intéztetett, s ez okból meglehet, hogy erre vonatkozó, becses lapjában közzétett tudakozódásai figyelmemet kikerülték, agyonhallgatásról tehát szó sem lehet. Az ügy érdemleges részére áttérve van szerencsém értesíteni, hogy az erdélyi honvéd-zenekar létesítésére adakozás útján begyűlt és az eddigi kamatok által gyarapított alap-tőke nem 15000, hanem folyó évi július hó 1-sőjével csak 11364 frt 28 kr, készpénz és 620 frt értékű papírosokból áll, s hogy ezen pénzüsszeg rendeltetésének szigorú fentartása mellett a kolozsvári takarékpénztárba el van helyezve. Hogy továbbá a honvéd-zenekar még maig sem jött létre, ennek oka csak abban rejlik, hogy a fenn kimutatott összeg legfeljebb a zenekar első felállítására lehetne elegendő, míg a zenekar további fenntartására aránytalan nagyobb költségek szükségesek. Végül biztosítom szerkesztő urat, hogy a mennyiben a honvédségi zenekarok felállítása és fentartása érdekében a magyar királyi honvédelmi minisztériumban fogantatba vett tárgyalások eredményre vezetendnek, az erdélyi honvéd-kerületnek is meg lesz a maga zenekara.”

— Értesítés. A zeneconservatorium új tanéve e hó elsejével megkezdődött: minél fogva teljes tisztelettel értesítjük azon t. cz. szülőket és gyámokat, kik fiaikat és neveltjeiket a zene oktatásában részesíteni kívánják, sziveskedjenek e czélból az illető tanosztály vezető tanáránál t. Schuster Károly urnál jelentkezni, kivel a felvételek iránt mindennap d. e. 11—12 ig és d. u. 4—5-ig, a conservatorium helyiségében (lyceum épület) értekezni lehet. A zene elemi részeiben már jártas növendékek, a felvételnél előnyben részesülnek. A zeneconservatoriumnak Kolozsvárt, 1874. okt. 21-én tartott üléséből Dr. Hincz György, alelnök; Czirják Albert, egyleti titkár.

— Kolozsvári r. c. segédlelkészszé, a távozó Gidófalvi helyébe Fehér Manó m.-vásárhelyi segédlelkész neveztetett ki.

— Rendőrségünk az alaguere-bankot, mely utóbbi időben a billiard zöldasztalához csábítgatá az ifjúságot, közelébb szigorú pénzbírság terhe alatt megtiltotta. A hatósági veto amár későn, de el nem késve érkezett.

— November 2-diki vásárunk már is számos idegent vonzott városunkba. A belváros több pontján sátrak emelkednek s mint vásárunk előképe mutatja, eladó közönségben éppen nem lesz hiány. Az általános pénzüsszükség lidérez nyomása miatt azonban kínálat a kereslettel nem leendő összhangzásban s a kik vérmes remények között költöttek ki városunkba, azok lehagolva térnek majd békés otthonjukba. A baromvásár pedig éppen gyengén ütött ki; a más-kor zajos vásártéren alig fordult meg néhány ember, s főleg a lóvásár évek óta nem volt oly gyaló, mint a mostani.

— A marosszéki r. c. papság e hó 26-án M.-Vásárhelyt kerületi gyűlést tartván, ez alkalommal Veszely Károly mint volt esperes-plebános bucsut vett paptársaitól. A papság nevében Gencsy

József tekei plébános válaszolt, kifejezést adva azon tiszteletnek, melylyel a távozó iránt viseltetnek.

— Gyergyó szt.-miklósi Balázs Juliánna magas gyermekei nevében, szomorodott szívvel jelentti az elfelejtethetlen férj, gondos atya, csik-tusnádi Korody Istvánnak, Csikszék földmives felsőnépiskolája igazgatójának folyó hó 24-én éjjeli 12 órakor életének 42-ik, boldog házasságának 14 ik évében történt fájdalmas kimúltát. A megboldogultnak hült tetemei folyó évi október 26-án d. u. 4 órakor tetettek a csik-szeredai köztemetőbe örök nyugalomra.

— A dévájárási tanító-kör folyó 1874 évi október 21-én tartott ülésében megbizta Csonka Lajos reáliskolai tanárt, hogy az 1876 évi januárius elején törvényesen életbe léptetendő meter mértékekről népszerű előadásokat tartson, s azokkal az érdeklődő közönséget megismertesse. Mi is azon megjegyzéssel tétetik közlé, hogy az előadások folyó 1874 évi november hó elsején délután félhárom órakor a reáliskola helyiségében kezdőknek s vásárnaponként délután félhárom órakor ugyanott folytattnak. Az előadások ingyenesek s azokra mindenki kivétel nélkül tisztelettel meghívatik. Déva, 1874 október 25-én. A dévájárási tanítói kör nevében Lukács György, a kör jegyzője.

## KÖZGAZDASÁG.

— A déési piacz árai oct. hó 27-dikén ausz. mérő Tisztabuza 5 fr. 20 kr elegybuza 4 fr. 40 krajczár, rozs 3 forint 20 krajczár zab 1 frt. 40 kr pityóka 1 frt 40 kr. Egy másza szalonna — fr — kr. Egy font disznózsír 70 kr. Egy kupa borsó 24 kr. lencse 24 kr. paszuly 28 kr. Egy mász kenyérliszt 13 frt Egy font marhahus 15 kr.

### Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Oct. 30-én 5 % Metalliques 69.75 frt. Kamat — 5 % Nemzeti kölcsön 73.80 frt 1860 Kölcsön 108.25,—. Bankrészevny 974— Hitelintézeti részvények 230. London 109.85 ft. st. Ezüst 104.50 Cs. kir. arany 522 Napoleondor 884—.

Urbéri kötvények: Magyarországi 75.75. Temesi 76.— Erdélyi 73.75 Horvátországi 79—

Felelős szerkesztő: Szász Béla

## Nyilttér.

### PERL fogorvos

Lakik b.-középtetca 5. sz. a. a kiségitő pénztár tőzsomszédságában az első emeleten. 6—15

Átutazók egy fogat egy óra alatt, egy egész fogsort egy nap alatt nyerhetnek.

Fogfájás gyorsan és örökre eltávolíttatik.

## Jelzálog kölcsönöket

A birodalom bármely részében, telekkönyvezett földbirtokra — daczára a jelenlegi zilált pénzüssz viszonyoknak — 1000 frttól a legmagasabb összegig a legelőnyösebb módozat mellett törlesztésre gyorsan eszközöl.

A hat. eng. általános

### Ipar és kereskedelmi ügynöki iroda

Kolozsvárt, Ovár, bástya utca 6 szám.

Ugyanott van a nyitrai gépgyár erdélyi egyedi foraktára, hol mindennemű gazdasági gépek kaphatók vagy megrendelhetők. Nagyobb gépeknél részletfizetések is elfogadtnak (Értekezhetni posta útján, vagy személyesen naponta. d. u. 1-2-3-4-ig.)

— Stein János erd. muz. egyleti könyvtár és kir. egyetemi nyomdász kiadványában megjelent naptárak: Erdélyi képes kis naptár 1875-ik közönséges évre. 17. évfolyam. A királyhágón inneni s néhány királyhágóntuli nevezetesebb vásárok legújabb s ujonnan kijavított jegyzékével. Ára 26 kr. postán küldve 32 kr. Irodai fali naptár 1875-re. Katholikus és protestáns, görög-orosz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal s a királyhágón inneni kir. törvényesékek s járásbíróságok táblázatos kimutatásával. Különösen hivatali használatra. Ára 30 kr. postán küldve 35 kr. — Sajtó alatt van s november elején fog megjelenni: Erdélyi képes nagyobb naptár 1875-re. Hatodik évfolyam. Dús tartalma mellett a minisztériumok, állami számvevőség, kir. kuria, kir. ítélőtáblák s a királyhágón inneni (Erdély) összes törvénysszéki, közgazgatási, m. k. bányá- és jószágigazgatási, pénzügyi, adó-, posta- és távíradhivatali; továbbá az állami s más nyilvános intézeteknek a legújabb és hiteles adatok után összeállított tiszti czim és névtárát fogja hozni s így hivatalnokok, gazdák, magánosok és üzletembereknek szükséges, csaknem nélkülözhetetlen kézikönyvül szolgálni lesz hivatva. Ára csak kr. 50 Postán küldve 56 kr.



## Hirdetés.

A Brassó városában gyakorlódó nagybani sóárulási jog árlejtés útján kiadandó lévén, felhívjuk a vállalkozni kívánók, hogy az ötven krajczár béléggel ellátott írásbeli ajánlataikat **1874. évi november-hó 26-dik déli 12 óráig** ezen bányaigazgatóságnál nyújtsák be.

Az ajánlatban a só eladási ára betűvel is kiírandó és megnevezendő azon sóbánya hivatal, melytől vállalkozó a só tenni kívánja.

A só-nagyárudákra vonatkozó rendszabályok a brassói pénzügyi biztosság nál, a marosújvári sóhivatalnál és ezen bányaigazgatóságnál betekinthetők.

Kolozsvárt, 1874. október-hó 26-kán.

M. kir. bányaigazgatóság.

(412) (3—3)  
**Erdő-eladás, helylyel együtt.**

Kolozsmegye, gyalui járásban Bedecs és Pányik határán mintegy 260 hold nagyon szép erdő — fenyves,

bükk és tölgy — örök áron eladó. Értekezhetni Kolozsvárt belközéputca 17 sz. háznál

LÁTH JÁNOSsal.

## A t. cz. vidéki uraságoknak!

A jövő novemberi nagy vásár következtében van szerencsénk: fűszer, liszt, esemege- és bor üzletünket főpiacon még id. gróf Teleky Domokos ur házában azon alázatos kéréssel szíves figyelmükbe ajánlani, hogy méltóztatassanak becses látogatásaikkal minket szerencsésíteni.

**Jutányos árakat és pontos szolgálatot biztosítva, maradunk mély tisztelettel:**  
**KARVÁZY és TÁRSA.**

## STEIN JÁNOS

erd. muzeum egyi. könyvkereskedése Kolozsvárt ajánlja  
**a téli idény közeledtével**  
a következő jeles, szépirodalmi munkákat a t. olvasóegyletek, casinók- s egyáltalában a szépirodalom barátainak, kik nyilvános olvasó könyvtárak élvezetében nem részesülhetnek — szíves figyelmébe:

## GIL BLAS DE SANTILLANE.

Irta Le Sage,  
franciából fordította **Benedek Lajos.**  
Képes kiadás. 4 csinos kötet. Ára füzve 5 frt.

## Két erkély szobácska.

Regény. Két kötetben. Irta Flygaré Carlén Emilia.  
Ára 2 forint.

## LECOQU UR.

Regény. Irta Gaboriau Emil. Francziából. 9 kötet.  
Ára 9 frt 40 kr.

## Egy uri társaság.

Regény. Gaboriau E. után francziából fordítva. 3 kötet.  
Ára 4 forint.

## A tűzhely tücske.

Elbeszélés. Irta Dickens (Boz) K. Ára 80 kr.

## Pampelonne lovag.

Történeti regény. Irta Gondrecourt A. Francziából. 7 kötet.  
Ára 7 forint.

## TÉLI ESTVÉKRE.

Jeles külföldi írók beszélyeiből. 2 kötet ára 2 frt.

## A szerzetes uralma vagy Róma a 19-dik században.

Irta **GARIBALDI** tábornok.  
2 kötet bolti ára 4 forint helyett csak  
**1 frt 50 kr.**

## A KALANDOR.

Történeti regény. Irta Montépin Xavér. Francziából. 9 kötet.  
Ára 9 frt 40 kr.

## A fekete mise.

Regény. Francziából. Irta Ponson du Terrail. 4 kötet.  
Ára 4 forint.

## A rejtélyes Páris.

Regény 8 kötetben. Irta Ponson du Terrail. Francziából.  
Ára 8 forint.

## A torlaszok királynője.

Történeti regény 6 kötetben. Irta Ponson du Terrail.  
Ára 6 forint.

## PÁRISI TITKOK.

Irta Sue Jenő. Francziából. 15 kötet.

A könnyebb megszerzés végett e munka kötetenként **80 kron** is adatik.

## Sue Jenő, a bolygó zsidó.

Regény. 16 kötetben. Kötetenként 80 kr.

## Három orosz és három angol kalandjai Déláfrikában.

Verne Gyulától. Francziából fordította Ajtai K. Albert.  
Ára 2 forint.

## A vádlottak padján.

Regény. Irta K. Papp Miklós. Ára 1 frt 20 kr.

## Mit beszél a világ?

Regény. Irta K. PAPP MIKLÓS. Ára 1 frt 20 kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egylet

## Huszonöt krajczáros Bazár.

Minden rőf csak 25 kr.

## Egész új bérendezés.

Tetszés szerint kiválasztott szőr ruhakelmék, Lüsster, popelin, Creton, pergálin, lenvászon, futószőnyeg, chifon, parkét, gyoles, crádlí, angin, Linon, moll, s több 100-féle kelmék:

**Minden rőf csak 25 kr.**

Topány, strimfli, nyakkendő, keztyű, mider, crenolin, nagykendő, zsebkendő, kalap, smizetgallér, mántsét, slájer, öv, hajfonadék, s több 1000-féle tárgyak:

**Minden pár és darab csak 25 kr.**

25 krajczáros Bazár-helyiség, főter br. Wesselényi-ház 13. szám

**BOGDÁN ISTVÁN-nál.**

Meglepő olcsóság! 25 kr.

(4—6)  
Galandbórt elűzi (is levében)  
Dr. Bloch Recsben, Praterstrasse 42.

(3—12)  
Nagy feltűnést okoz  
**HOROWITZ L.**  
újan nyitott 27 kros mariahilfi  
közúti ház,

Mortahilfer Hauptstrasse 77 sz.  
Ez feltűnőhatalan a maga nemében s nagy választékot nyújt mindenféle ruhakelmék, vásznak, sinvat, barchend, vason, damaszt-törölközők, asztalkendő és abroszokban, nehéz-hosszszőnyeg, mátráz, sinvat, csipke-gyöngyökben sat.  
A t. cz. közönség kényelme tekintetéből mindenféle kényelmi és divat-árut, aránylag jutányos áron, esatolam raktárához.

Mustrák ingyen és bérmentesen. Megrendelések utánvétel mellett a legpontosabban teljesítetnek.

Főraktár Nagy-Várad Sz.-László tér.

## P. MAYER FARKAS

Első érmelléki

## BOR-NAGY-

## KERESKEDŐ

Kolozsvárt bel-középutca Kisegítő épület alatt.

Bátorkodom a n. érdemű közönséggel, ugyszintén az eddig is ismeretes tisztelet üzletbarátimmal tudatni, miszerint itt helyben évtizedek óta folytatott.

(396) (3—6)

## bor-nagykereskedésemet

a n. érd. közönség kényelmére, egy nyilvános állandó üzletet alakítottam át, hol is mindennemű asztali, esemege, fehér vagy vörös, bel- és külföldi borokkal, franczia és magyar pezsgőkkel üvegekbe, vagy veder, akó- és hordó számra, mindenkor kiszolgáltatni képes leandek.

Több mint **30 év óta** fennálló legjobb hírből levő **bor-üzlet**em remélnem engedi, hogy a n. érd. közönség becses pártfogását kiérdemlem, mi legfőbb törekvésem lesz.

Tájékoztató alatti árjegyzék szolgáljon u. m.

|                           |                                  |                   |
|---------------------------|----------------------------------|-------------------|
| Asztali borok 1 kupás     | 1834-beli                        | 1 frt 50 kr.      |
| üvegben                   | —                                | frt 40 kr.        |
| Igen finom 1 kupás        | 1 bontellia                      | —                 |
| üvegben                   | —                                | frt 48 kr.        |
| 1/2 Bakar 1 kupás         | Risling                          | —                 |
| üvegben                   | —                                | frt 60 kr.        |
| Budai vörös 1 kupás       | Egri vörös 1 bontellia           | —                 |
| üvegben                   | —                                | frt 60 kr.        |
| Az üvegtől 12 kr. betétel | Budai Sashegyi                   | —                 |
| és annyiba visszavétel.   | —                                | frt 70 kr.        |
| Csemege borok 1 bontellia | Ausztriai 1 bontellia            | —                 |
| 1868-beli                 | —                                | 80 kr.            |
| Csemege borok 1 bontellia | Bordeaux vörös 1 bontellia       | —                 |
| 1862-beli                 | —                                | 3—50-ig.          |
| Csemege borok 1 bontellia | Rajnai                           | —                 |
| 1858-beli                 | —                                | 2 frtől 3—50-ig.  |
| —                         | Magyar pezsgők 80 krtól 1—50-ig. | —                 |
| —                         | Roederi                          | —                 |
| —                         | —                                | 1—60 krtól 3 frt. |
| —                         | Cremant Rosé 1—80                | —                 |
| —                         | —                                | 3—50.             |
| —                         | Aubertin                         | —                 |
| —                         | —                                | 2 frt.            |
| —                         | —                                | 4 frt.            |

Nagyobb megrendeléseknél, valamint kereskedők illendő árengedésebe részesülnek.

**Vidéki megrendelések** gyorsan és pontosan teljesítetnek utánvétel mellett is.

Árjegyzékek kíváncsra ingyen.

Számos látogatásért esd

Teljes tisztelettel:

**P. MAYER FARKAS,**

első érmelléki bor-nagykereskedő.

Asztali borok hordóban 1872. 1 ausztriai akó, vagy 5 erdélyi veder 12 frt 50 kr.

(402)

**15,000 frt**

készpénz 100 frtól, 2000 frtig terjedő összegekben Kolozsvárt **fekvő házra** első helyre, lekebelezés mellett

**12%-ra**

kiadó. Értekezhetni POLCZ RUDOLF ügyvédnél Kolozsvárt főter 4 szám.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egylet

(416) Soeben erschien:  
Für Schüler des Maschinenbaues und Techniker-überhaupt.

(1—1)  
C. G. WEITZEL,  
Ingenieur-Director des Technicum Mitweida-Chemnitz.  
**Unterrichtshefte**  
für den gesamten Maschinenbau  
mit zahlreichen  
in Farben ausgeführten Constructionszeichnungen.  
Zweite Auflage. 1—12. Lieferung à 5 Ngr.

**Siebente vermehrte Auflage.**  
Musikalischer Hausschatz.

**Concordia.**  
Anthologie classischer Volkslieder  
für Pianoforte und Gesang.  
1—12. Lieferung à 5 Ngr.

Diese Sammlung, deren Absatz für ihre Gütegeheimheit bürgt, enthält über 1200 unserer herrlichen Volkslieder und bietet allen Freunden volkstümlicher Musik eine willkommene Gabe.

**Der kleine Kunstschler.**  
Eine reichhaltige Sammlung  
von  
**Laubsägearbeiten.**

Dritte Auflage 1—9. Lieferung à 5 Ngr.  
Enthält nur praktisch elegant ausgeführte Laubsägearbeiten.  
Leipzig, 1874. **Moritz Schäfer.**

Kapható: Stein János könyvkereskedésében Kolozsvárt.

(403) (2—12)  
Übvari tancsok és professor

**OPPOLZER és BALASSA**  
cs. kir. gyógyszerész tanácsos s a gyógyszer-tanegyetem ord. decánja

**dr. Viszánik,**  
valamint  
Kovács, Löwy és dr. Lenk  
(Schwarzenberg herceg háziorsosa)  
Idorvosok  
véleménye szerint.

**BÉCSI**  
**Glycerin vas-liqueur**

poros kir. udvari szállító  
**ROSENTHAL H.-461**  
(főraktár: Bécs, Praterstrasse 24 sz.)  
Kittő, jót, könnyen emészthető szer minden vérszegységre alkalmas. A cs. kir. kórházakban megvizsgálták Heller, Kleinsky, Hauser sat. tanár urak, tehát jogosan mondhatni legjobb szernek sápkór, vérszegénység, gyengeség, nőbajok ellen és láb-badók számára.

Számos orvos legjobb sikerrel rendel mindkét készítményt, s az osztrák birodalom majd minden gyógyszerárán kapható.

**A nagy palack ára 2 frt.**  
**Kis palack 1 frt 35 kr.**  
Erdélyi főraktár:  
**TEUTSCH J. B.** urnál Segesvárt.  
Főok-raktár a birodalom majd minden gyógyszerárán.

(333) (9—12)  
**28 kr.**

Gyári raktár:

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunnerstrasse 36.  
Egyetlen ily kútnál és jó minőségben, legzadagabb választékban sima és csikós gypjurnha szövetek, valódi szűz batist, creton, vászon, chifon, ágysinvat, folyó szőnyeg, matracsinvat, szőlparkét, damaszt-kendő, asztalkendő, kravátlík, len-zsebkendő és még sok más divat-vaszon- és gypot-cikkék rőfe, vagy darabja **27 kr.** az első gyári raktárban.

Bécs, Fünfhaus, Schönbrunnerstrasse 36.  
Azon helyzetben vagyok továbbá, hogy t. vásárlóimnak jó őszi- és téli kelmékkel, t. i. % széles, minden színű egész finom cachemirekkel, % széles wattmollokkal és % széles ripsekkal meglepő olcsó árban szolgálhatok.

Mustrák kíváncsra ingyen.

(211) (6—19)

## „PURITAS“

## Haj-ifjító-tej.

A „Puritas“ nem hajfesték, hanem tejnemű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy ős hajakat megifjít, az-az lassanként, még pedig **legkésőbb tizennégy nap alatt** ama színt visszaadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas“ nem tartalmaz festékeanyagot. A haj tetésés szerint vízzel mosat-hatik, lehet fehérrel átvonni, válnakos aludni és gözfürdőköt használni, a festéknek nyoma sem vehető észre, mert a

„PURITAS“  
nem fest, hanem ifjít.

## A használat

a világon a leggyorsabb. A tejből a kére-öntetik, s addig dörzsöltetik vele a haj, míg teljesen meg van nedvesítve, s ez mindennap egyszer ismételtetik. Ebből áll az egész. Ha a haj ismét visszanyerte eredeti természetes színt, mi rendszeren tíz-tizenkét nap múlva történik, további fentartására elegendő a tejként hetenként 2—3-szor való használat, s egy bajusz-, pófa- és teleszál, valamint a leghosszabb női haj is megifjithatnak.

Egy üveg „Puritas“ ára 2 frt. (postai szétküldésnél 20 krtól több) s készpénzzel, vagy utánvétellel kapható **Franz Ottó és társánál Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.**

Raktárak:

Fogaras: J. P. Hermann gyógyszerész.  
N. Szeben: Gürtler Károly.  
Kolozsvárt: Valentini gyógyszerész Redoute soron.  
Segesvárt: J. B. Teutsch.

Nota bene: „A Wiener Mediz-nische Presse“ 1874. augusztus 2-iki számában foglalt orvosi szakvélemény következtül hangzik:

A szepitőszerek túlmennyei közt, melyekkel ben-nünket a vegyeszet megajándékozott, ez év elején itt Bécsben is egy felmerült, mely olvasóink közül azoknak, kiknek hajuknak színti helyreállítása szí-vükön fekszik, különösen öröndetes leand. Erjűk pedig az Ottó Foroncz és társa által készített „Puritas“ hajifjító tejként. Lényegese ezen készítménnyel azon kútnál, hogy az részben egészen hasonló alapanyagokból van összetéve, mint a mi-lyenekből — ha vegyeszettel vizsgáljuk — az emberi haj van alkotva: ennélfogva annak hirdető, „majdnem csodaszert tulajdonsága“, hogy az ős- és fehérvet ős hajakat megifjítja, azaz azoknak eredeti színtet visszaadja, egész egykoron azon az an-alogiára vezetendő vissza, a melyben a hasonmón-ayások egymással állanak, miután t. i. egymásra hasonlítog hatnak. Minthogy tehát ezen különleges-ségben oly vegyíték szerelelend, melynek készítése alapján a hajak életének és színekeződésének tényleges ismerete szolgál, ennélfogva kötelességünk-nek ismerjük, olvasóinkat és a tudomány barátait ezen új de egyébiránt is már közkezdéssé vált tüneményre figyelmeztetni.